

Asiakastietolakipaketin toimeenpanon tilannekatsaus

Toimittajayhteistyökokous 15.06.2022

Kela, Kanta-palvelut

Kan
ta

Sisällys

1. Asiakastietolain toimeenpanon tilannekatsaus
2. Potilastiedon arkisto – Ajankohtaista

Asiakastietolain toimeenpanon tilannekatsaus

Kanta-informoinnin ja luovutusluvan käyttöönottovelvoitteelle uusi aikataulu

- Asiakastietolain mukainen Kanta-informointi ja luovutuslupa tulee olla **käyttöönotettuna** sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoilla **31.12.2023 mennessä**, toteutusaikataulu ennallaan
- Mikäli Kanta-informoinnin ja luovutusluvan käyttöönottoa ei ole ehditty tehdä aiemman aikataulun mukaisesti (31.12.2022 mennessä), niin
 - aiemmin vastaanotettu informointi Potilastiedon arkistosta säilyy voimassa ja toimii rinnakkain uuden Kanta-informoinnin kanssa siten, että tietojen luovutus ei vaarannu
 - jos asiakas on tarve informoida ennen kuin järjestelmään voidaan tallentaa uusi Kanta-informointi, voidaan se merkitä vanhan informoinnin mukaisesti
 - jos asiakas haluaa antaa luovutusluvan, mutta potilastietojärjestelmässä toteutus ei ole vielä käyttöönotettu, voi asiakas antaa nykyisen terveydenhuollossa käytössä olevan suostumuksen potilastietojen luovuttamiseen. Asiakkaalle kerrotaan, että käsite on muuttunut, mutta käyttötarkoitus ei.
- Tiedote sote-toimijoille 7.6.2022: [Kanta-informoinnin ja luovutusluvan käyttöönottovelvoitteelle uusi aikataulu - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#)

Sote-toimialojen välinen tietojen luovuttaminen

- Ryhmähaastattelut teemoittain 7.-21.4.2022 (29 henkilöä)
 - Ikääntyneiden palvelut
 - Mielensterveys- ja päihdepalvelut
 - Päivystys ja ensiapu
 - Vammaispalvelut
 - Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
- Kyselyt (3.-17.5.2022)
 - Sote-ammattilaisille (332 vastausta)
 - Kansalaisille (1419 vastausta)
- Palvelumuotoiluna tehdyn asiakastarvekartoituksen tuloksia esitellään 7.9.2022 toimittajayhteistyökokouksessa
- Tarkempi suunnittelutyö käynnistyy syksyllä

Puolesta asetettavat kiellot – väliaikainen ratkaisu

1/3

- Asiakastietolaki (784/2021) 18 §:
 - *”Huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäisen puolesta potilastietojen luovutusta potilaslain 13 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaisissa tilanteissa.”*
 - Ts. huoltaja tai muu laillinen edustaja voi asettaa potilastietojen luovutuskieltoja alaikäisen puolesta.
- Kieltomahdollisuus nousi lakiin HE:n valiokuntakäsittelyssä.
- Tälle muutokselle laissa ei ole asetettu siirtymäaikaa

- Asiakkailta/kansalaisilta on tullut kysymyksiä siitä, kuinka alaikäisen puolesta kiellon voi asettaa

- Olemme THL-Kela yhteistyössä selvittäneet hyödynnettävissä olevaa kirjaamisohjeistukseen ja toimintamalleihin perustuvaa väliaikaisen ratkaisun mahdollisuutta.

Puolesta asetettavat kiellot – väliaikainen ratkaisu

2/3

- Potilastietojen luovutusten kieltokokonaisuutta ollaan laajemmin kehittämässä asiakastietolain mukaisesti siten, että muutokset olisivat käyttöönotettavissa tuotannossa 1.1.2024 alkaen.
 - Sekä alaikäisen että täysi-ikäisen puolesta asetettavien kieltojen varsinainen toteutus sisältyy tähän kokonaisuuteen, joten väliaikainen ratkaisu olisi käytössä siihen asti.
- Väliaikaisratkaisun aikana asetetut kiellot jäävät voimaan sellaisenaan, kieltojen uudelleen asettamista ei vaadita

Puolesta asetettavat kiellot – väliaikainen ratkaisu

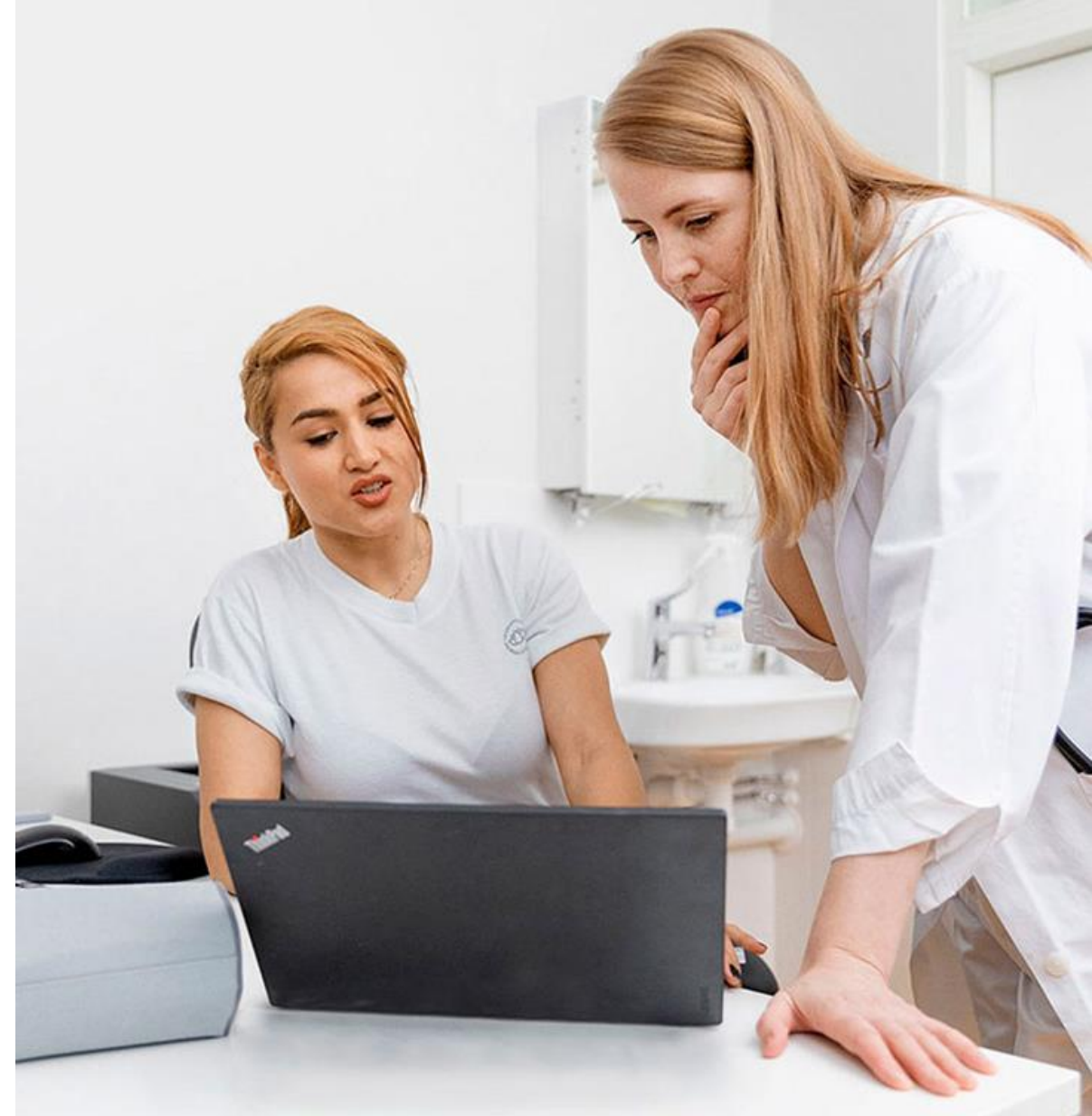
3/3

- Olemassa olevan kieltolomakkeen Peruste-kentän hyödyntäminen
 - Kieltolomakkeen Peruste-kenttään on aiemmin kirjoitettu peruste sille, miksi potilas ei ole kyennyt allekirjoittamaan luovutuskieltoa tai sen peruutusta.
 - Kentän varsinainen käyttötarkoitus on poistunut kieltolomakkeen allekirjoitusvaateen poistuttua.
- Peruste-kentän käytettävyyttä selvitettiin tietojärjestelmätoimittajilta kyselyllä 4.–20.5.2022.
- Saatujen vastausten mukaan 12/16 järjestelmässä Peruste-kenttä olisi heti käytettävissä. Lopuissa neljässä kentän käyttöönotto vaatisi tietojärjestelmätoimittajilta toimenpiteitä.

- Ohjeistusten ja ratkaisun käyttöönoton aikataulu sekä tarkemmat vaatimukset järjestelmätoimittajille pyritään tarkentamaan mahdollisimman pian.

Koulutus, viestintä

- Luovutushallinnan verkkokoulu tulossa syksyllä sote-ammattilaisille
 - Asiakas- ja potilastietojen sekä reseptien katselu ja luovutus.
 - Huomioitu myös hyvinvointialueiden perustamisen vaikutus tietojen käyttöön
- [Kanta- info](#) 9.11. sote-ammattilaisille
- Kansalaisviestintä käynnistyy myös syksyllä
- Uusi esite:
[Tietoa Kanta-palveluista sosiaali- ja terveydenhuollossa asioiville](#)

Potilastiedon arkisto

Ajankohtaista

Potilastiedon arkiston Kieltomuutokset

- Potilastiedon arkiston kieltolomake muuttuu 1.1.2024. Kieltolomakkeeseen on tulossa seuraavat täydennykset:
 - Tuki puolesta asiointille: Kiellon yhteyteen voidaan kirjata tieto kiellon asettajasta tai asettajista sekä asettamisen ajankohdasta.
 - Tieto laajasta luovutuskiellosta lisätään kieltolomakkeelle.
 - Erillinen laajan luovutuskiellon lomake (LKIE) poistuu.
 - Kieltolomakkeella voi asettaa kiellon myös yksityiseen työterveysrekisteriin.

Kieltolomakkeen tulevat muutokset, käyttöönotosta 1.1.2024

- Toteutuksen aikataulu:
 - Määrittelyt ja koodistopalvelutiedote julkaistaan Q3/2022
 - Muutos käytettävissä asiakastestiympäristössä Q1/2023.
- Muutoksen voimaantulo tuotannossa on 1.1.2024.
 - Tätä päivää ennen laajaa luovutuskieltoa ei ole mahdollista arkistoida tuotannossa.
- Asiakas voi asettaa laajan luovutuskiellon 1.1.2024 lähtien: Mahdollisuus Omakannassa tai toisessa potilastietojärjestelmän kautta asetettuun laajan luovutuskieltoon on huomioitava myös Kanta-palveluiden ulkopuolisissa luovutuksissa 1.1.2024 lähtien.
- Nykyisen määrittelyn mukaiset kieltolomakkeet ja niille asetetut kiellot jäävät voimaan myös 1.1.2024 jälkeen.
- Nykymäärittelyn mukaisella kieltolomakkeella ei pysty versioimaan kielloja, jos henkilöllä on jo asetettu kielloja uudemmalla kieltolomakkeen versiolla.

Uudenmaan väliaikainen tiedonsaantioikeus

- Eduskunta on 7.6.2022 hyväksynyt Uudenmaan maakunnan väliaikaisen tiedonsaantioikeuden. [HE 18/2022 vp](#) ja [StVM 9/2022](#)
- Uudenmaan maakunnassa tietoja voi luovuttaa, kunhan potilas on informoitu asiasta ja kielto-oikeudesta.
- Tietojen luovutuskiellot vaikuttavat luovutuksiin.
- Kiellot koskevat myös muita kuin kanta-palveluiden kautta tehtäviä luovutuksia.

Uudenmaan väliaikaisesta tiedonsaantioikeudesta, muutokset PTA:n hakuihin

- Palvelupyyntö PP22 (Haku yhteisestä potilastietorekisteristä) toimii **Uudenmaan** maakunnan alueella seuraavasti.
 - Haku kohdistuu 4 Uudenmaan hyvinvointialueen, HUS:n ja Helsingin kaupungin julkisiin rekistereihin.
 - Luovutus voidaan tehdä, jos henkilöä on informoitu Kanta-Infomointi v. 1.1:llä.
 - Kiellot vaikuttavat haussa.
 - Haku voidaan laajentaa myös omaan rekisteriin kuten nykyisinkin.
 - Luovutushaku hakee Uudenmaan tiedonsaantioikeuden perusteella, jos henkilöllä ei ole luovutuslupaa. Samoin PPB huomioi myös Uudenmaan tiedonsaantioikeuden.
- Muualla Suomessa PP22 tekee 1.1.2023 jälkeen omien tietojen haun oman hyvinvointialueen rekisteriin.

Uudenmaan väliaikaisen tiedonsaantioikeus, Kanta-informointi v 1.1.

- Potilas tulee informoida väliaikaisesta tiedonsaantioikeudesta: Potilas tulee informoida Kanta-informointi versio 1.1:llä.
- Tieto informoinnista versiolla 1.1 tallennetaan potilastietojärjestelmästä, ja informoinnin voi saada myös Omakannasta jo loppuvuonna 2022.
- Kanta-informointi versio 1.1 tarkastetaan Potilastiedon arkiston luovutushaun yhteydessä. Luovutusta ei tehdä, jos potilaalla ei ole Kanta-informointia v. 1.1.

Uudenmaan väliaikaisen tiedonsaantioikeuden vaikutukset tietojen luovuttamiseen

- Muutos ei vaadi potilastietojärjestelmille hakurajapintamuutoksia.
- Uudenmaan alueella haku voidaan tehdä
 - palvelupyynnöllä PP22 (Haku yhteisestä potilastietorekisteristä),
 - luovutushaulla tai
 - uudella palvelupyynnöllä PPB Potilasasiakirjojen haku.
- Muualla Suomessa poistuu tuki haulle yhteisestä potilasrekisteristä. PP22 kohdistaa haun omaan hyvinvointialueen rekisteriin.
- Muutos on testattavissa asiakastestiympäristössä sote-uudistuksen hyvinvointialueiden testauksen yhteydessä syksyllä 2022.

Kanta

Kiitos!

Kela, Kanta-palvelut

Olemme myös somessa

  @kantapalvelut